

บทที่ ๔

การปฏิบัติทางการค้าเพื่อการส่งออกโลหะดีบุกและแร่สังกะสี

ดีบุก

ขั้นตอนการส่งออกดีบุก

ระบบการซื้อขายแร่ดีบุกของประเทศไทย แบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือการซื้อขายในลักษณะของสินแร่และโลหะดีบุก และเพื่อให้เห็นระบบการซื้อขายอย่างชัดเจน ในที่นี้จะแยกการซื้อขายออกเป็น การซื้อขายในประเทศและการส่งโลหะดีบุกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ ดังนี้

๑. การซื้อขายภายในประเทศ การซื้อขายดีบุกในลักษณะของสินแร่ กระทำโดยผู้ประกอบการทำเหมืองจะตั้งร้านซื้อแร่ เพื่อรับแร่ดีบุก ตามที่พระราชบัญญัติแร่กำหนด และเมื่อดำเนินการเก็บแร่ไว้ในปริมาณที่จะขายได้แล้วก็จะนำแร่ดีบุกส่งไปขายที่โรงถลุง ปัจจุบันนี้มีโรงถลุงแร่ดีบุกแห่งเดียว คือบริษัทไทยแลนด์สเมลติ้งแอนด์รีไฟนิง จำกัด (บริษัทไทยซาร์โก้ จำกัด) การซื้อขายแร่ดีบุกจะกระทำตามระเบียบปฏิบัติที่ทางการได้พิจารณาเห็นชอบแล้ว กล่าวคือจะมีการวิเคราะห์แร่ที่จะทำการซื้อขายว่ามีเนื้อโลหะดีบุกกี่เปอร์เซ็นต์ ส่วนราคาซื้อขายจะถือราคาในตลาดมาเลเซียเป็นเกณฑ์

ข้อกำหนดและเงื่อนไขในการซื้อเนื้อแร่ดีบุกของบริษัทไทยซาร์โก้ จำกัด

ข้อกำหนดและเงื่อนไขที่ระบุไว้ต่อไปนี้ใช้บังคับกับการรับซื้อแร่ดีบุกทั้งหมด ของบริษัทไทยซาร์โก้ จำกัด ณ โรงงานของบริษัทฯ จังหวัดภูเก็ต ข้อกำหนดและเงื่อนไขเหล่านี้ บริษัทผู้ถลุงอาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขในเวลาใดก็ได้เมื่อมีหนังสือแจ้งไปยังผู้ขาย

๑) ให้ส่งมอบแร่ดีบุกที่แห้งและบรรจุกระสอบแล้วไปให้แก่โรงงานของบริษัทฯ ผู้ถลุงในบริเวณที่กำหนดไว้ ณ สถานที่อยู่ดังกล่าวข้างต้น ค่าขนส่งไปยังบริเวณส่งมอบ

นั้น บริษัทผู้ถลุงอาจจ่ายล่วงหน้าไปให้ก่อนหรือจ่ายชำระให้แทน แล้วหักจากราคาซื้อสุทธิของเนื้อแร่ดีบุก

๒) (ก) บริษัทฯ จะได้ทำการชั่งน้ำหนักแร่ดีบุกโดยเร็วที่สุดที่จะทำได้ ณ โรงงานบริษัทผู้ถลุงเมื่อแร่มาถึง ณ บริเวณที่กำหนด ผู้ขายหรือตัวแทนของผู้ขายอาจอยู่ดูการชั่งแร่ดีบุกได้ น้ำหนักจากการชั่งรับนี้เรียกว่าน้ำหนักขั้นรวม ให้ถือว่าการส่งมอบแร่ดีบุกได้เสร็จสมบูรณ์ และกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินดังกล่าวทั้งหมดตกเป็นของบริษัทผู้ถลุง เมื่อได้ชั่งน้ำหนักขั้นรวมตามวิธีที่ระบุในข้อ ๒ (ก) นี้ ตรีบใดที่การส่งมอบแร่ดีบุกยังไม่สมบูรณ์ และกรรมสิทธิ์ในแร่ดังกล่าวยังไม่ตกเป็นของบริษัทผู้ถลุงการเสี่ยงต่อการสูญหายใด ๆ ในแร่ดีบุกเป็น เรื่องของผู้ขาย

(ข) ให้หักน้ำหนักของกระสอบออกจากน้ำหนักขั้นรวมของแร่ดีบุก น้ำหนักที่หักแล้วดังนี้ เรียกว่าน้ำหนักขั้นสุทธิ

(ค) นอกจากนี้ ให้คำนวณส่วนร้อยละของความชื้นในแร่ดีบุก แล้วหักเอาน้ำหนักความชื้นที่คำนวณได้นี้ออก น้ำหนักที่เหลือเป็นน้ำหนักแห้งสุทธิ

๓) (ก) การชั่งตัวอย่างแร่ดีบุก ให้ทำ ณ โรงงานของบริษัทผู้ถลุง โดยผู้ขายหรือตัวแทนจะอยู่ดูด้วยก็ได้ ให้ทำการชั่งตัวอย่างอ้างอิงไว้สามตัวอย่าง ตัวอย่างหนึ่งสำหรับผู้ขายและจะส่งให้แก่ผู้ขายเมื่อผู้ขายต้องการ ตัวอย่างหนึ่งสำหรับบริษัทผู้ถลุง และตัวอย่างหนึ่งจะผ่นึกตราและเก็บไว้ที่บริษัทผู้ถลุงสำหรับไว้ใช้ ถ้าต้องการในการวิเคราะห์ตัดสินโดยคนกลาง

(ข) บริษัทผู้ถลุงจะวิเคราะห์ตัวอย่างของตน ณ โรงงานของตนเพื่อหาเนื้อดีบุกและสิ่งมลทินสกปรก ผลที่ได้รับจากการวิเคราะห์นี้ให้ถือเป็นผลวิเคราะห์เด็ดขาด เว้นแต่ผู้ขายจะได้ทำการวิเคราะห์ตัวอย่างอ้างอิงของเขา ซึ่งจะถือผลวิเคราะห์เด็ดขาดเฉพาะในเรื่องเนื้อดีบุกที่มีอยู่เท่านั้น ให้เป็นไปตามข้อกำหนดในข้อ ๓) (ค) นี้ ผลของการวิเคราะห์ของบริษัทผู้ถลุงจะทราบได้ภายใน ๗ วัน หลังการส่งมอบแร่ได้เสร็จโดยสมบูรณ์แล้ว

(ค) ถ้าผลของการวิเคราะห์เนื้อดีบุกของแต่ละฝ่ายแตกต่างกันเกินร้อยละ ๐.๒ (เศษสองส่วนสิบของหนึ่งเปอร์เซ็นต์) ให้นำเอาตัวอย่างอ้างอิงที่ผ่นึกตราไว้ส่งไปให้ผู้วิเคราะห์คนกลาง ซึ่งจะได้แต่งตั้งขึ้นโดยความยินยอมของบริษัทผู้ผลิต และผู้ขาย บริษัทผู้ผลิตมีสิทธิที่จะแจ้งให้ผู้วิเคราะห์คนกลางทราบสิ่งไม่บริสุทธิ์ที่มี เจือปนอยู่ในแร่ดีบุก ถ้าหากผล

วิเคราะห์ของเนื้อดิบของผู้วิเคราะห์คนกลางนั้น อยู่ในระหว่างผลวิเคราะห์ของอีกสองฝ่าย หรือตรงกันกับของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ก็ให้ถือว่าผลวิเคราะห์ของคนกลางเป็นผลวิเคราะห์เนื้อดิบ ซ้ำขาด มิฉะนั้นแล้วให้ถือเอาผลวิเคราะห์ที่อยู่ระหว่างกลางของสามฝ่าย เป็นผลวิเคราะห์ เนื้อดิบซ้ำขาด ให้ฝ่ายที่มีผลการวิเคราะห์เนื้อดิบแตกต่างกับผลการวิเคราะห์ของคนกลาง มากที่สุดเป็นฝ่ายออกค่าจ้างและค่าใช้จ่ายวิเคราะห์ด้วยคนกลาง ถ้าผลของการวิเคราะห์ของ ทั้งสองฝ่ายแตกต่างจากผลวิเคราะห์ของคนกลางเท่า ๆ กัน ก็ให้แต่ละฝ่ายออกค่าจ้างและค่า ใช้จ่ายในการวิเคราะห์โดยคนกลาง ฝ่ายละเท่า ๆ กัน

(ง) จากผลวิเคราะห์เนื้อดิบซ้ำขาดถือมาตรฐานแร่ดิบมีเนื้อดิบ ร้อยละ ๗๕ ให้หักยูนิต คัดค้าน (UNIT DEDUCTION) หนึ่งหน่วย แร่ดิบที่มีผลวิเคราะห์เนื้อ ดิบซ้ำขาด สูงกว่าหรือต่ำกว่า (เจ็ดสิบห้าเปอร์เซ็นต์) อยู่ทุก ๆ ร้อยละ ๐.๑ (เศษหนึ่งส่วน สิบของหนึ่งเปอร์เซ็นต์) ก็ให้หักเนื้อดิบยูนิต คัดค้าน ลดลงหรือเพิ่มขึ้น ๐.๐๑ ยูนิต (เศษหนึ่ง ส่วนร้อย) ตามที่ได้แสดงไว้ในตารางข้อ ๑ ของรายการแนบ (ก) (ดูภาคผนวก ก)

แร่ดิบที่มีมลทินสิ่งสกปรกตามที่ระบุไว้ เจือปนอยู่ก็จะต้องได้รับการหัก เนื้อดิบยูนิตคัดค้าน เพิ่มเติมตามที่ได้แสดงไว้ในตารางข้อ ๒ ของรายการแนบ (ก) ผลวิเคราะห์เนื้อดิบซ้ำขาดเมื่อได้รับการหักยูนิต คัดค้าน ตามระบุไว้ในข้อ ๓ (ง) แล้วจึงเป็น ผลวิเคราะห์เนื้อดิบสุทธิ

๔) กำหนดเวลาส่งมอบแร่ดิบ ณ โรงงานบริษัทผู้ถลุงคือ ๔.๐๐ น. ถึง ๑๗.๐๐ น. วันจันทร์ถึงวันเสาร์ ยกเว้นวันหยุดตามประกาศ ถ้าหากผู้ขายมีแร่ดิบที่ส่งมา ระหว่างทางและจะถึงนอกกำหนดเวลาส่งมอบ ผู้ขายจะต้องแจ้งให้บริษัทผู้ถลุงทราบล่วงหน้า โดยจดหมายหรือโทรเลข โดยระบุเวลาที่คาดว่าแร่ดิบจะมาถึง และปริมาณแร่ดิบซึ่งบริษัทฯ จะจัดให้มีการรับแร่ดิบ ณ บริเวณส่งมอบนอกกำหนดเวลาส่งมอบตามปกติ แต่อาจจะไม่สามารถ จัดให้มีการชั่งหรือชั่งตัวอย่างได้จนกระทั่งถึงกำหนดเวลาส่งมอบถัดไป

๕) (ก) ราคาซื้อเบื้องต้นสำหรับแร่ดิบที่ถูกส่งมอบและรับซื้อโดยบริษัทผู้ถลุง ให้คำนวณจากราคาตลาดดิบปิ้ง^๑ ผลวิเคราะห์เนื้อดิบสุทธิของแร่ดิบ และน้ำหนักแห้งสุทธิ ของแร่ดิบ

^๑"ราคาตลาดดิบปิ้ง" หมายถึงราคาเป็นเงินเหรียญมาเลเซียสำหรับ เนื้อดิบที่กำหนดและประกาศแต่ละครั้งของวันการค้าดิบที่ปิ้ง สหพันธ์รัฐมาเลเซียแล้วคิด เปลี่ยนเป็น เงินบาทตามอัตราที่สามารถซื้อ เงินบาทโดยเงิน เหรียญมาเลเซียได้ตามอัตราแลกเปลี่ยนประจำวัน ซึ่งดำเนินการโดยธนาคารแห่งประเทศไทย โดยกำหนดไว้ในวันเดียวกันนั้น

(ข) ราคาซื้อเบื้องต้นสำหรับแร่ดีบุกให้คำนวณโดยใช้ราคาตลาดปิ้งของวันตลาดดีบุกปิ้งที่ผู้ขายระบุ ผู้ขายอาจแจ้งเป็นหนังสือให้บริษัทผู้ถลุงทราบว่า สำหรับแร่ดีบุกแต่ละเที่ยวที่ส่งนั้น ตนขอระบุเอาวันแรกของวันตลาดดีบุกปิ้ง ถัดจากวันส่งมอบโดยสมบูรณ์อย่างไรก็ดีผู้ขายอาจแจ้งทางโทรเลขหรือจดหมายระบุเอาวันตลาดดีบุกปิ้งวันใดวันหนึ่งภายใน ๓๐ วัน หลังจากวันส่งมอบโดยสมบูรณ์เป็นวันราคาตลาดปิ้งก็ได้ จดหมายหรือโทรเลขดังกล่าวนี้จะต้องส่งถึงบริษัทผู้ถลุงก่อน หรือ ๔.๓๐ น. (เวลาภูเก็ท) ในวันตลาดดีบุกปิ้งที่ผู้ขายระบุ ถ้าหากบริษัทผู้ถลุงได้รับโทรเลขหรือจดหมายดังกล่าวหลัง ๔.๓๐ น. (เวลาภูเก็ท) ในวันตลาดดีบุกปิ้งที่ผู้ขายระบุไว้ในการแจ้งดังกล่าวก็ให้ใช้ราคาตลาดปิ้งสำหรับวันตลาดดีบุกปิ้งวันถัดไปคำนวณราคาซื้อเบื้องต้น ในกรณีที่ผู้ขายไม่ได้ระบุวันตลาดปิ้งวันใดวันหนึ่งภายใน ๓๐ วัน หลังจากวันส่งมอบโดยสมบูรณ์เป็นราคาตลาดปิ้งก็ให้ใช้วันตลาดดีบุกปิ้ง ในวันที่สามารถสืบหลังจากการส่งมอบโดยสมบูรณ์ในการคำนวณราคาซื้อเบื้องต้น หรือถ้าวันที่สามารถสืบดังกล่าวไม่ใช่วันตลาดดีบุกปิ้ง ก็ให้ใช้วันแรกของวันตลาดดีบุกปิ้งหลังจากวันที่สามารถสืบเป็นราคาตลาดปิ้ง

๖) (ก) ให้หักค่าถลุง (MONETARY CHARGE) จากราคาซื้อแร่ดีบุกเบื้องต้น ตามผลวิเคราะห์เนื้อดีบุกชี้ขาด โดยคำนวณตามอัตราที่แสดงไว้ในรายการ ก. แนบท้ายนี้ (ดูภาคผนวก ก)

(ข) นอกจากนั้นแร่ดีบุกที่มีมลทินสกปรกตามที่ระบุไว้ โดยทราบได้จากผลของการวิเคราะห์ดีบุกชี้ขาดนั้น จะต้องได้รับการหักราคาจากราคาซื้อเบื้องต้นตามที่ได้คำนวณแสดงไว้ในรายการแนบ (ข) (ดูภาคผนวก ก)

(ค) นอกจากนั้น จากราคาซื้อแร่ดีบุกเบื้องต้น ให้หักออกเป็นเงินบาท มีจำนวนค่าเท่ากับภาษีทั้งหมด (ไม่รวมภาษีเงินได้และภาษีบำรุงท้องที่) และอากรทั้งหมดที่บริษัทผู้ถลุง หรือผู้ซื้อของตนต้องเสียให้แก่รัฐบาลไทย หรือหน่วยราชการใด ๆ โดยเหตุเนื่องในการซื้อแร่ดีบุก ในการถลุงโลหะดีบุกจากแร่ดีบุก และในการขายและการส่งออกนอกประเทศไทย ซึ่งโลหะดีบุกที่ผลิตได้จากแร่ดีบุก

(ง) ราคาซื้อเบื้องต้นสำหรับแร่ดีบุก เมื่อหักรายการต่าง ๆ ที่คิดหักตามข้อ ๖ (ก)(ข) และ (ค) นี้แล้วก็เป็นราคาซื้อสุทธิ

๗) เมื่อได้รับคำขอจากผู้ขาย บริษัทผู้ถลุงจะจ่ายเงินล่วงหน้าให้แก่ผู้ขายเป็นเงินบาทจำนวนเงินไม่เกินร้อยละ ๔๐ ของราคาซื้อสุทธิประมาณได้จากปริมาณของแร่ดีบุก

ที่ผู้ขายส่งมอบให้แต่ละครั้งและที่ผู้ขายยังมีได้ระบุวันตลาดบิ๊งวันใดเป็นราคาตลาดบิ๊ง ราคาซื้อสุทธิที่ประมาณนี้ให้คำนวณจากราคาตลาดบิ๊งของวันที่จ่ายเงินล่วงหน้า หรือถ้าวันที่จ่ายเงินล่วงหน้าไม่ใช่วันตลาดบิ๊งก็ให้วันตลาดบิ๊งวันก่อนหน้าวันจ่ายเงินล่วงหน้า เป็นราคาตลาดบิ๊ง จะไม่คิดดอกเบี้ยกับเงินล่วงหน้า ถ้าผู้ขายระบุวันตลาดบิ๊งภายใน ๗ วัน หลังจากวันที่จ่ายเงินล่วงหน้า จะคิดดอกเบี้ยร้อยละ ๑ ต่อเดือนเริ่มตั้งแต่วันที่ ๘ หลังจากวันที่จ่ายเงินล่วงหน้า และคิดต่อไปตามอัตราเดิมจนกระทั่งได้มีการระบุวันตลาดบิ๊งเป็นวันขาย เพื่อจะได้คิดราคาได้ตามราคาของดีบุกตลาดบิ๊ง

๘) กระจกอบ เชือก และแผ่นป้ายสำหรับการขนส่งแร่ดีบุกไปยังโรงงานของบริษัทผู้ถลุงนั้น บริษัทผู้ถลุงจะเป็นผู้จัดหาให้ ผู้ขายจะใช้กระจกอบที่บริษัทผู้ถลุงจัดหาให้เพื่อประโยชน์อย่างอื่น นอกจากการส่งแร่ดีบุกมายังโรงงานของบริษัทผู้ถลุงไม่ได้ ผู้ขายจะต้องรับผิดชอบต่อกระจกอบทุกใบที่บริษัทผู้ถลุงจัดหาให้ในระหว่างที่อยู่ในความดูแลของผู้ขาย กระจกอบที่จัดหาให้โดยบริษัทผู้ถลุงนี้ ผู้ขายไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการส่งแก่โรงงานของบริษัทผู้ถลุง แต่สำหรับค่าขนส่งกระจกอบจากโรงงานบริษัทผู้ถลุงนั้นผู้ขายต้องเสีย ถ้าผู้ขายใช้กระจกอบของตนเองบรรจุแร่ ผู้ขายจะได้เงินทดแทนเพิ่ม ๑.๓๕ บาท ต่อแร่ดีบุกหนึ่งหาบที่ส่งมอบให้แก่บริษัทผู้ถลุง

๙) ทันทีหลังจากที่ได้ทราบผลการวิเคราะห์เค็ชขาดและทราบราคาตลาดบิ๊งบิ๊งที่จะใช้คิดเงินแล้ว บริษัทผู้ถลุงจะได้ชำระเงินค่าแร่ดีบุกให้แก่ผู้ขายเป็นเงินบาทตามคำสั่งของผู้ขาย โดยคิดราคาแร่ดีบุกสุทธิของแร่แต่ละจำนวนที่ผู้ขายได้ส่งมอบให้ เมื่อได้หักเงินล่วงหน้าใด ๆ และดอกเบี้ยของเงินล่วงหน้าออก และบวกเพิ่มจำนวนเงินทดแทนค่ากระจกอบให้แก่ผู้ขายแล้ว

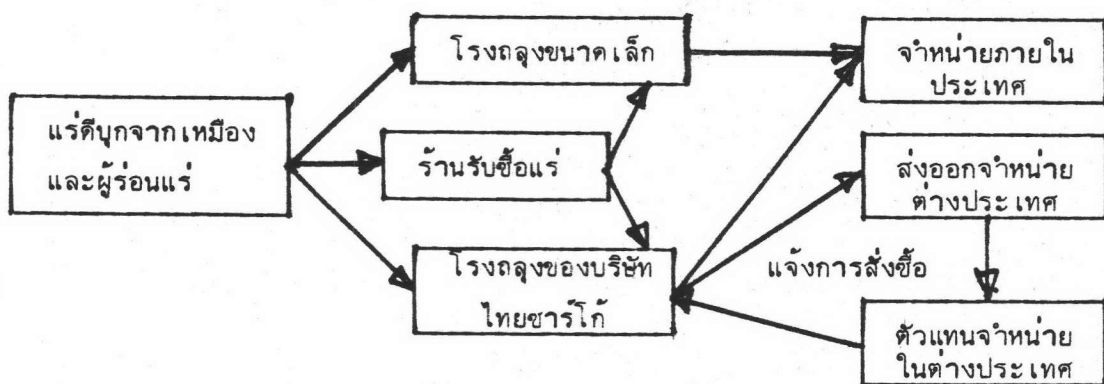
๑๐) ในกรณีเหตุสุดวิสัย การนัดหยุดงาน การปิดโรงงาน หรือข้อขัดแย้งอื่น ๆ กับคนงาน การรื้อน่วย การจลาจล การขาดเชื้อเพลิงหรืออุปกรณ์เพราะของมาถึงช้าที่โรงงานการขนส่ง หรือแรงงานไฟฟ้าขัดข้องหรือไม่เพียงพอ โรคระบาด สงคราม การจำกัดเงินตราการบังคับโดยรัฐบาล และการแทรกแซงโดยการปฏิวัติ กบฏ หรือการแทรกแซงโดยเจ้าหน้าที่ตามกฎหมายหรือเหตุอื่นใด ซึ่งบริษัทผู้ผลิตไม่สามารถปิดป้องได้ อันทำให้บริษัทผู้ผลิตไม่สามารถดำเนินธุรกิจตามปกติในการส่งมอบแร่ดีบุก หรือการถลุงแร่ดีบุก เมื่อเป็นเช่นนี้บริษัทผู้ถลุงเมื่อได้บอกกล่าวให้แก่ผู้ขายแล้วก็อาจบอกปิดการส่งมอบแร่ดีบุกโดยผู้ขายต่อไปจนกระทั่งเหตุใด ๆ ดังกล่าวได้ยุติลง

๒. การส่งโลหะดีบุกไปจำหน่ายยังตลาดต่างประเทศ ดังได้กล่าวแล้วว่า ได้มีการห้ามส่งแร่ดีบุกออกไปจำหน่ายต่างประเทศในลักษณะของสินแร่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๐๘ เป็นต้นมา ปัจจุบันจึงมีการส่งแร่ดีบุกออกต่างประเทศ โดยมีบริษัทไทยชาร์โก้ จำกัด เป็นผู้ดำเนินการแต่เพียงแห่งเดียว หลังจากบริษัทไทยชาร์โก้ได้รับซื้อแร่จากผู้ประกอบการทำเหมืองหรือร้านรับซื้อแร่แล้ว ก็จะนำแร่ดีบุกไปถลุงและหลอมเป็นแท่งโลหะ (Ingot) ออกมาเพื่อส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศและภายในประเทศ แต่เนื่องจากความต้องการใช้ดีบุกในประเทศยังมีน้อยมาก ดังนั้นดีบุกส่วนใหญ่ จึงต้องส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศ

บริษัทไทยชาร์โก้ จำกัด มีบริษัทการค้า (Trading Company) เป็นบริษัทคู่สัญญาเพียงแห่งเดียวตั้งอยู่ในประเทศฮอลแลนด์ คือบริษัท Billiton Handlessell Shaft โดยทำสัญญาปีต่อปีเมื่อประเทศผู้ใช้ดีบุกสั่งซื้อ โลหะดีบุกไปยังบริษัทการค้าดังกล่าว แล้วบริษัทการค้าถึงจะแจ้งการสั่งซื้อมายังบริษัทไทยชาร์โก้ ในประเทศไทยอีกต่อหนึ่ง และบริษัทไทยชาร์โก้ก็จะจัดส่งโลหะดีบุกไปยังประเทศเหล่านั้นโดยตรง

แผนภูมิที่ ๑

แสดงการจำหน่ายดีบุก

การตกลงราคาในการซื้อขายโลหะดีบุกของบริษัทไทยชาร์โก้ กับบริษัทการค้านั้น ใช้ราคาตามราคาตลาดบิ๊นังเป็นเกณฑ์ โดยอาจใช้ราคาวันที่ตกลงซื้อขายกันหรือใช้ราคาในวันที่แร่ไปถึงต่างประเทศก็ได้ แล้วแต่จะตกลงกัน

การตกลงในการชำระเงิน

เมื่อบริษัทไทยชาร์โก้ ได้นำโลหะตึบกลงเรือบรรทุกเรียบร้อยแล้วก็จะแจ้งไปยังบริษัทคู่สัญญา หรือบริษัทการค้าในประเทศซอลแลนต์ บริษัทการค้าดังกล่าวจะจ่ายเงินให้ทันทีในวันนั้น โดยผ่านทางธนาคารในรูปของการโอนเงินทางโทรเลข (Telegraphic Transfer) แล้วธนาคารจะแจ้งให้บริษัทไทยชาร์โก้ทราบ โดยเข้าบัญชีของบริษัทไทยชาร์โก้ไว้

เหตุที่การชำระเงินไม่ต้องใช้เลตเตอร์ออฟเครดิต เพราะว่าบริษัทคู่สัญญาทั้งสองต่างมีความเชื่อถือไว้วางใจซึ่งกันและกัน เนื่องจากติดต่อซื้อขายกันมาเป็นเวลานานแล้ว

แร่ทั้งสะเตน

ขั้นตอนการส่งออกแร่ทั้งสะเตน

การจดทะเบียน จดทะเบียนประกอบธุรกิจพาณิชย์ โดยระบุวัตถุประสงค์ด้วยว่าจะทำการค้าเกี่ยวกับแร่

๑. บุคคลธรรมดา จดทะเบียนพาณิชย์ที่กรมทะเบียนการค้า จดทะเบียนการค้าที่กรมสรรพากร

๒. จดทะเบียนนิติบุคคล ในรูปบริษัทจำกัด หรือห้างหุ้นส่วนที่กรมทะเบียนการค้า สำหรับห้างหุ้นส่วน แบ่งออกเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด และห้างหุ้นส่วนสามัญนิติบุคคล ทั้งบริษัทจำกัด และห้างหุ้นส่วนจดทะเบียนการค้าที่กรมสรรพากร

การจัดตั้งสถานที่ซื้อแร่ ยื่นคำขอจัดตั้งสถานที่รับซื้อแร่ต่อกรมทรัพยากรธรณี หรือทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ที่ผู้ขอจะตั้งสถานที่รับซื้อแร่ ในการยื่นผู้ขอจะต้องนำบัตรประชาชน และสำเนาทะเบียนบ้านมาแสดง ถ้าเป็นนิติบุคคลต้องมีหนังสือบริคณห์สนธิระบุว่าจะทำการค้าแร่ไว้ด้วย พร้อมด้วยหลักฐานของผู้มีอำนาจลงนามเมื่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่พิจารณาแล้ว เห็นสมควรที่จะออกใบอนุญาตให้ ใบอนุญาตซื้อแร่จะมีอายุเพียงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ของปีที่ยื่นออก (การอนุญาตตั้งสถานที่รับซื้อแร่จะระบุได้เพียง ๓ ชนิด ถ้าเกิน ๓ ชนิดต้องได้รับอนุญาตจากอธิบดี)

การส่งออก

๑. เจรจากตกลงซื้อขาย การตกลงซื้อขายแร่และตกลงราคากันนั้น เป็นปัญหา การเจรจากันโดยเฉพาะระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย แร่ชนิดเดียวกันคุณภาพเหมือนกัน อาจขายได้ ราคาแตกต่างกันก็ได้ ขึ้นอยู่กับความสามารถรอบรู้ของผู้ขายแร่ ชื่อเสียง ความเชื่อถือจาก ตลาด หรือการขายแร่โดยตรงกับผู้ซื้อในต่างประเทศ ราคาแร่ส่วนมากนั้นมีได้ยู่คงที่ ขึ้น ๆ ลง ๆ แล้วแต่ความต้องการหรือความขาดแคลนแร่ในตลาด เมื่อเป็นเช่นนี้จึงเป็นการเปิดช่องให้ร้านซื้อแร่หรือคนกลาง ก้าวเข้ามาในธุรกิจการซื้อขายแร่ คนกลางมักรู้สถานการณ์ หรือติดตามความเคลื่อนไหวของตลาดแร่ได้ดี ทำให้มีโอกาสทำกำไรจากแร่ได้ ในการตกลงซื้อขาย ผู้ซื้อและผู้ขายมักจะใช้ราคาแร่ที่พิมพ์เผยแพร่ในเอกสารต่าง ๆ ในต่างประเทศ เช่น ราคาในหนังสือ Metal Bulletin ซึ่งจะรายงานความเคลื่อนไหวของราคา จึงใช้เป็นแนวทางในการตกลงซื้อขายกันระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายได้

ในการตกลงซื้อขายระหว่างผู้ซื้อและผู้ขายดังกล่าว จะต้องมามีวิธีการตกลงต่อรอง ราคาซึ่งกันและกันจนเป็นที่พอใจของทั้ง ๒ ฝ่ายก่อน การตกลงซื้อขายแร่จะมีสาระสำคัญดังนี้

๑.๑ การตกลงราคา การคิดราคาขายโดยอาศัยยูนิตแร่

ยูนิตแร่ หมายถึง เปอร์เซนต์ความบริสุทธิ์ของแร่ เช่น แร่จุลแฟรมมีความบริสุทธิ์ร้อยละ ๖๕ WO_3 หมายถึงแร่หนึ่ง ๑ ตัน มี WO_3 ๖๕ ยูนิต

ตัวอย่างการคิดราคา สมมติว่ามีการซื้อขายแร่จุลแฟรม ตามราคาที่ประกาศในเอกสาร Metal Bulletin คือราคาแร่จุลแฟรมชนิดร้อยละ 65 WO_3 ราคาเมตริกตัน ยูนิตละ ๑๔๑ เหรียญสหรัฐ C.I.F. ราคาแร่จุลแฟรมนี้จะได้เท่ากับ $๖๕ \times ๑๔๑ = ๙,๑๑๕$ เหรียญต่อเมตริกตัน C.I.F. ที่ตลาดยุโรป

๑.๒ ข้อกำหนด (Specification) ในการซื้อขายแร่ สิ่งสำคัญประการหนึ่งในการซื้อขายแร่ ที่จะให้ได้ราคาแร่ดีเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพหรือเปอร์เซนต์ของแร่ ซึ่งจะเป็นเครื่องต่อรองราคา โดยพิจารณาจากสภาพการใช้งานของแร่แต่ละชนิด และมลทินของแร่ (Impurity) ที่ไม่ต้องการ

แร่ซีไลต์ (Scheelite) มีเปอร์เซนต์ของ WO_3 ร้อยละ ๖๕ ขึ้นไป โดยกำหนดมลทินของแร่ คือ มีเปอร์เซนต์ของ Sn ไม่เกินร้อยละ ๔

แร่วูลแฟรม (Wolframite) มีเปอร์เซ็นต์ของ WO_3 ร้อยละ ๖๕ ขึ้นไป โดยกำหนดผลหินของแร่คือมีเปอร์เซ็นต์ของ MoO_3 ไม่เกินร้อยละ ๑ และ Sn ไม่เกินร้อยละ ๒-๕ เป็นต้น

๑.๓ การตรวจสอบน้ำหนัก ชักตัวอย่าง และการวิเคราะห์แร่ ในการเจรจาตกลงซื้อขายกัน เจอนไซ ที่ตกลงกันประการหนึ่งก็คือ จะใช้สถาบันใดเป็นผู้ทำการชั่งน้ำหนักแร่ ชักตัวอย่าง และวิเคราะห์แร่ เพื่อถือเป็นข้อยุติของการชำระเงินค่าแร่ โดยปกติมักจะกำหนดให้บริษัทวิเคราะห์แร่ (คนกลาง) เข้ามาเกี่ยวข้องกับข้อตกลงเพื่อเป็นคนกลางในการตัดสิน นอกจากนี้การชั่งน้ำหนัก ชักตัวอย่าง และวิเคราะห์แร่ อาจจะทำที่ต้นทางก่อนแร่ลงเรือ และที่ปลายทางโดยกำหนดการชำระเงินออกเป็น ๒ งวด หรือชำระงวดเดียวก็ได้ขึ้นอยู่กับความเจรจาของทั้ง ๒ ฝ่ายว่าจะให้เป็นประโยชน์แก่ตนมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความต้องการขายหรือความต้องการซื้อแร่อีกด้วย

การกำหนดบริษัทวิเคราะห์คนกลาง ในการเป็นตัวแทนทั้ง ๒ ฝ่าย จึงเป็นสิ่งสำคัญมากทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย มักจะใช้บริษัทวิเคราะห์คนกลางที่ได้รับความเชื่อถือจากทั้ง ๒ ฝ่าย โดยปกติถ้าตกลงกันแล้วก็จะกำหนดการชำระเงินค่าแร่ออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ

ก. การชำระเงินค่าแร่เพียงครั้งเดียว โดยใช้ผลการชั่งน้ำหนัก ชักตัวอย่าง และวิเคราะห์แร่ เมื่อทำต้นทางหรือปลายทาง

ข. การชำระเงินค่าแร่ แบ่งออกเป็น ๒ ครั้ง โดยใช้ผลการชั่งน้ำหนัก ชักตัวอย่าง และวิเคราะห์แร่ที่ต้นทาง เป็นการชำระเงินขั้นต้นเสียก่อน เช่น ประมาณ ๘๐-๘๕% เมื่อได้รับผลการชั่งน้ำหนัก ชักตัวอย่าง และวิเคราะห์แร่ที่ปลายทาง จึงชำระเงินส่วนที่เหลือ

๒. เมื่อผู้ส่งออกได้เจรจาตกลงซื้อขายแร่เป็นที่เรียบร้อยแล้ว การตกลงในการชำระเงินอาจจะตกลง โดยให้ผู้ซื้อเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตมายังผู้ขาย หรือส่งเอกสารไปเรียกเก็บเงินตามตัวและเอกสารก็ได้ ขึ้นอยู่กับความเชื่อถือหรือความพอใจของทั้ง ๒ ฝ่าย

๒.๑ การรับชำระเงินโดยเลตเตอร์ออฟเครดิต (L/C) ผู้ซื้อจะให้ธนาคารของตนเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตแจ้งมาทางธนาคารในประเทศไทยเพื่อแจ้งผู้ขาย เมื่อผู้ขายได้รับเลตเตอร์ออฟเครดิตที่เปิดมาเป็นคำสั่งค้า เพื่อความสะดวกของผู้ส่งออกเอง ควรจะตรวจสอบรายละเอียดต่าง ๆ ในเลตเตอร์ออฟเครดิตนั้นทันทีที่ได้รับ เพราะถ้ามีอะไรขาดตกบกพร่อง

หรือไม่ตรงกับสัญญาซื้อขายที่ทำไว้ หรือมีเงื่อนไขข้อกำหนดที่ผู้ส่งออกคิดว่าจะปฏิบัติตามไม่ได้ ผู้ส่งออกจะต้องติดต่อให้ผู้ซื้อแจ้งให้ธนาคารในต่างประเทศแก้ไข (Amendment) ทันที สิ่งที่จะต้องตรวจดูในเลตเตอร์ออฟเครดิตดังกล่าวมีดังนี้

ก. ชื่อและตำบลที่อยู่ของผู้ส่งออก ผู้รับประโยชน์ (Beneficiary) ตามเลตเตอร์ออฟเครดิตที่ปรากฏถูกต้องหรือไม่ ถ้ามีความผิดพลาด เช่น ตัวสะกดผิดจะต้องทักท้วงทันที

ข. จำนวนเงินที่เบิกมาครบถ้วนเพียงพอตามที่ตกลงหรือไม่

ค. เงื่อนไขในการจ่ายเงินตรงตามที่ตกลงหรือไม่ เช่น เงื่อนไขที่ตกลงเป็นราคา F.O.B. กรุงเทพฯ ถ้าเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิตมาเป็น C.I.F. ก็ถือว่าไม่ถูกต้อง หรือเงื่อนไขในการชำระเงิน เช่น จ่ายเงินเมื่อเห็น (At Sight) หรือจ่ายมีกำหนดระยะเวลาหลังจากเมื่อเห็น (After Sight)

เกี่ยวกับเรื่องนี้พึงสังเกตว่าใน L/C ใช้คำว่า "ประมาณ (About)" กับจำนวนเงินหรือจำนวนสินค้าก็ตาม ให้ถือว่าจำนวนเงินหรือจำนวนสินค้านั้นจะสูงหรือต่ำกว่าที่ระบุไว้ได้ไม่เกินร้อยละ ๑๐

ง. เงื่อนไขการส่งมอบสินค้าตรงตามที่ตกลงหรือไม่

จ. มาตรฐานการกำหนดเปอร์เซ็นต์ของแร่ตรงตามสัญญาซื้อหรือไม่

ฉ. กำหนดเวลาที่ระบุให้ส่งแร่ขึ้นเรือ (Shipping Date) หรือสำหรับยื่นเอกสารการขายต่อธนาคาร (Expiring Date) นั้น ผู้ส่งออกจะได้ทันหรือไม่

ช. ทำเรือปลายทางถูกต้องและทำได้หรือไม่ ยอมให้ส่งสินค้าเป็นงวด ๆ หรือให้ส่งคราวเดียว (Partial Shipment) ยอมให้มีการถ่ายสินค้าจากลำหนึ่งไปขึ้นเรืออีกลำหนึ่งในระหว่างทางได้หรือไม่ (Transshipment)

ซ. เงื่อนไขกำหนดเกี่ยวกับการประกันภัยตรงตามที่ตกลงกันหรือไม่ ในเรื่องนี้ผู้ส่งออกจะต้องไม่ลืมว่า สำหรับเงื่อนไขที่คุมถึงความเสี่ยงหลาย ๆ อย่างนั้น ผู้ส่งออกจะต้องจ่ายเบี้ยประกันสูงหรือต่ำต่างกันไป

๒.๒ การรับชำระเงิน เก็บเงินตามตัวและเอกสาร ในบางกรณีผู้ซื้ออาจจะไม่เปิด L/C ให้กับผู้ส่งออก เนื่องจากเหตุผลบางประการ ผู้ส่งออกก็จำเป็นต้องออก

ตั๋วแลกเงิน (Bill of Exchange) เพื่อส่งให้ธนาคารไปเรียกเก็บเงินจากผู้ซื้อ โดยผ่านทางธนาคารในต่างประเทศอีกต่อหนึ่ง ถ้าผู้ส่งออกส่งสินค้าโดยทางเรือ มีวิธีหนึ่งซึ่งผู้ส่งออกทำได้โดยมีอำนาจควบคุมเต็มที่ ไม่ว่าจะสินค้าจะไปถึงมือใครและอย่างไร โดยการขอให้ธนาคารของผู้ส่งออกส่งเอกสารไปเรียกเก็บจากลูกค้า โดยผ่านทางธนาคารในต่างประเทศ ให้ควบคุมดูแลการส่งมอบสินค้าให้ถึงมือผู้ซื้อ โดยขอรับชำระเงินจากผู้ซื้อทันที ในกรณีเช่นนี้ ผู้ส่งออกไม่ระบุชื่อผู้ซื้อในใบตราส่งของทางเรือให้กับผู้รับ (Consignee) สินค้า แต่ให้บริษัทเรือออกคำสั่ง (To Order) แทน

วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการเรียกเก็บเงินตามตัวมี ๒ วิธีด้วยกัน

ก. เมื่อผู้ซื้อจะรับเอกสารไปออกของจากธนาคารต้องชำระเงินแล้ว เรียกว่า Document Against Payment (D/P)

ข. เมื่อผู้ซื้อจะรับเอกสารไปออกของได้ทันทีที่รับรองตัว โดยยังไม่ต้องชำระเงิน เรียกว่า Document Against Acceptance (D/A)

๓. การจัดเตรียมแร่ แบ่งออกได้ดังนี้

๓.๑ ทำการตรวจสอบซึ่งน้ำหนัก ชักตัวอย่าง และวิเคราะห์แร่ เมื่อผู้ส่งออกได้รับหนังสือซื้อขายหรือเลตเตอร์ออฟเครดิตแล้ว จะทำการตรวจสอบ ซึ่งน้ำหนัก ซึ่งมักจะกระทำไปพร้อมกับการชักตัวอย่าง เนื่องจากแร่ที่ส่งมีจำนวนมาก จึงจำเป็นต้องชักตัวอย่างของแร่ เพื่อเป็นตัวอย่างแทนแร่ทั้งหมด นำไปหาเปอร์เซ็นต์แร่ที่ต้องการในห้องทดลอง ในการชักตัวอย่างแร่ขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

ก. ราคาของแร่ ถ้าราคาแพงมากการชักตัวอย่างเพื่อตรวจสอบเปอร์เซ็นต์ของแร่จะทำโดยละเอียด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าช่วงของการชักตัวอย่าง (Sampling Interval) จะต้องให้ถี่ ถ้าแร่ราคาต่ำช่วงของการชักตัวอย่างจะห่าง ซึ่งการชักตัวอย่างจะมีความสัมพันธ์กับจำนวนแร่ที่จะส่งแต่ละครั้งอีกด้วย กล่าวคือแร่ที่มีราคาสูงมักจะส่งน้อย

การชักตัวอย่าง จะกระทำโดยนำแร่มากองไว้บนผ้าใบ หรือลานคอนกรีตที่ไม่มีสิ่งเจือปน โดยจะใช้พั่วตักจากกองหนึ่งไปยังอีกกองหนึ่งเพื่อให้แร่ได้คลุกเคล้าทั่วกัน จะใช้พั่วตักแร่จากข้างล่างเทไปยังส่วนบนของกองแร่ เมื่อได้คลุกเคล้าแร่จนเห็นว่าได้คลุกเคล้ากันดีแล้วจะตักใส่กระสอบบรรจุแร่ นำกระสอบบรรจุแร่ไปชั่งน้ำหนัก แล้วบันทึก

รายการซึ่งแล้วในระหว่างที่ซึ่งแร่ เจ้าหน้าที่จะนำหลาวทองเหลืองสำหรับชกตัวอย่างแท่ง จากบนลงล่างแล้วนำแร่ที่ได้จากหลาวทองเหลืองเทลงในกระสอบแร่ต่างหาก ซึ่งจะกระทำ ทุกกระสอบที่ซึ่งน้ำหนัก จนกระทั่งได้ตัวอย่างแร่มาจำนวนหนึ่งนำตัวอย่างแร่ที่ได้มาเข้าเครื่อง แบ่งตัวอย่าง เครื่องแบ่งตัวอย่างจะแยกแร่ที่หลงไปให้ได้ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วนน้ำหนักจะ เท่ากัน โดยจะนำส่วนที่ได้มาเทอีกเพื่อให้ได้ปริมาณน้ำหนักที่ต้องการนำไปเข้าห้องวิเคราะห์ และสำหรับแบ่งให้ผู้ซื้อ ผู้ขายเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน

ข. ขนาดของแร่ ในการชกตัวอย่างแร่ ถ้าแร่ที่ต้องการทำตัวอย่าง ขนาดเล็กมาก เช่น วุลแฟรม ซีไลต์ การชกตัวอย่างแร่เพื่อนำตัวอย่างแร่ไปวิเคราะห์แร่ไม่ จำเป็นต้องมาก

๓.๒ คิดต่อบริษัทเรือเพื่อจองเรือ โดยกรอกแบบฟอร์มของบริษัทเรือ

๓.๓ ทำเนิการขอใบอนุญาตขนแร่จากกรมทรัพยากรธรณี

๑) ผู้ประสงค์ขอใบอนุญาตขนแร่ ต้องยื่นคำขอต่อกรมทรัพยากรธรณี ประจำท้องที่ และต้องแสดงหลักฐานว่า แร่ที่ขอรับใบอนุญาตขนแร่นั้นได้ชำระค่าภาคหลวงแร่ หรือได้วางเงินประกันค่าภาคหลวงแร่ครบถ้วนแล้ว

๒) ทรัพยากรธรณีประจำท้องที่เป็นผู้ออกใบอนุญาตขนแร่ และจะกำหนด เงื่อนไขใด ๆ ในใบอนุญาตนั้นก็ได้

๓) ผู้รับใบอนุญาตขนแร่ จะขนแร่จากที่แห่งหนึ่งไปยังอีกแห่งหนึ่งตาม ที่กำหนดเงื่อนไขใด ๆ ในใบอนุญาตนั้นก็ได้

การขนแร่เกินใบอนุญาตสำหรับแร่ชนิดใด จะกระทำได้เพียงใดและมีปริมาณ เท่าใดให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

การขอขนแร่นั้น ผู้ขอขนแร่จะต้องทำการขนแร่ของตนจากเหมืองออกไปยัง จุดหมายปลายทางในประเทศ ภายในกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในใบอนุญาตขนแร่ การขอขนแร่ ออกไปจากเขตประเทานับตรนั้น ผู้ขอจะต้องระบุให้ทางการทราบด้วยว่าจะขนไปขายที่ใด หรือจะขนไปเก็บยังสถานที่เก็บใด ซึ่งสถานที่นั้นต้องได้รับอนุญาตจากทางกรมทรัพยากรธรณี

๓.๔ ทำหนังสือเพื่อนัดเจ้าหน้าที่กรมทรัพยากรธรณีเพื่อไปตรวจสอบและ ชกตัวอย่างแร่ในวันที่จะทำการส่งออก อธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย เป็นผู้พิจารณาออกใบอนุญาต

๓.๕ ในกรณีราคาที่ตกลงเป็น C.I.F. (Cost, Insurance, Freight)

คือราคารวมค่าประกันภัยและค่าระวางบรรทุกผู้ส่งออกจะต้องทำการประกันภัยสินค้าที่ส่งออก การประกันภัยจะจัดทำโดยผู้ส่งออกเป็นผู้รับประโยชน์แล้วผู้ส่งออกจึงค่อยสลักหลังโอนสิทธิ์นี้ ต่ออีกต่อหนึ่ง วงเงินค่าสินไหมทดแทนจะต้องเท่ากับที่ตกลงกันไว้หรือเท่ากับที่ระบุไว้ใน เลตเตอร์ออฟเครดิต ซึ่งตามปกติจะประกันภัยสูงกว่าราคาที่แสดงไว้ในใบแจ้งราคาสินค้า (Invoice) เช่น ๑๑๐% ของมูลค่าในใบแจ้งราคาสินค้า และความคุ้มครองจะต้องครอบคลุม ตลอดระยะเวลาขนส่ง สิ่งที่ต้องตรวจดูในเอกสารที่เกี่ยวกับการประกันภัยนี้ นอกจากรายละเอียดของสินค้า วงเงิน และความคุ้มครองแล้วจะต้องตรวจสอบลายเซ็นของบริษัทผู้รับประกันภัยและจำนวนฉบับซึ่งจะต้องครบถ้วนตามระบุ การเรียกร้องค่าเสียหายจะเรียกร้องตามที่ ระบุในเลตเตอร์ออฟเครดิต เช่น การเรียกร้องค่าเสียหายในประเทศของผู้ซื้อ

วันที่ที่ลงในกรมธรรม์ประกันภัย (Insurance Certificate)

จะต้องเป็นวันเดียวกันกับวันที่ในใบตราส่งสินค้าทางเรือ หรือก่อนวันที่ในใบตราส่งสินค้า ทางเรือ แต่จะเป็นหลังวันที่ในใบตราส่งสินค้าทางเรือไม่ได้

๓.๖ จัดทำใบกำกับสินค้า (Invoice) ซึ่งเป็นเอกสารที่ผู้ส่งออกแสดง

รายละเอียดของสินค้า ในใบนี้จะมีการแจ้งเครื่องหมาย (Shipping Mark) รายการ ชื่อ-สินค้า จำนวน น้ำหนัก ราคาต่อหน่วย ราคารวม ชื่อลูกค้าที่ซื้อสินค้า ชื่อพาหนะที่ส่งสินค้า ตลอดจนรายละเอียดอื่น ๆ ที่ลูกค้าควรทราบโดยจัดทำขึ้น ๑ ชุด จำนวน ๖ ฉบับหรือมากกว่า

๔. คำเนนการขอใบสุทธิ (ล.ป. ๖๑) จากธนาคารพาณิชย์ ๑ ชุด ตามปกติแล้ว

ในการส่งออกที่มีมูลค่าเกิน ๒๐,๐๐๐ บาท ออกนอกประเทศ ผู้ส่งออกต้องมีใบสุทธิแบบ ล.ป. ๖๑ เพื่อเป็นการควบคุมปริวรรตเงินตรา ก่อนที่ผู้ส่งออกนอกจะนำแร่ลงเรือ และก่อนทำการขออนุญาตนำสินค้าออก ผู้ส่งแร่ออกนอกราชอาณาจักรจะต้องทำใบสุทธิแบบ ล.ป. ๖๑ ซึ่งเป็นแบบฟอร์มที่ออกโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ใช้ในการส่งออกเพื่อยื่นต่อกรมศุลกากร เพื่อขออนุญาตทำการส่งออก พร้อมกับนำใบกำกับสินค้า (Invoice) จำนวน ๖ ฉบับ สัญญาซื้อขายหรือเลตเตอร์ออฟเครดิต ๑ ชุด และใบอนุญาตขนแร่แบบ ๒๔ ไปให้ธนาคารตรวจสอบ เมื่อเห็นว่าถูกต้องแล้วก็จะประทับตราพร้อมกับลงลายมือชื่อผู้มีอำนาจลงลายมือชื่อของธนาคาร แล้วมอบต้นฉบับให้ไปแสดงต่อเจ้าหน้าที่กรมศุลกากร ส่วนคู่ฉบับต่าง ๆ ยังอยู่ที่ธนาคารนั้น

๕. คำเนินการด้านพิธีการศุลกากร โดยกรอกใบขนสินค้าขาออก ๑ ชุด (๔ ฉบับ) ยื่นพร้อมเอกสารดังนี้ ใบกำกับสินค้า ๔ ฉบับ ใบสุทธิ ล.ป.๖๑ ๑ ใบ และใบอนุญาตขนแร่ พิธีการทางศุลกากรแบ่งออกเป็น

๕.๑ กรณีที่เป็นแร่จากเหมืองที่ได้รับการวิเคราะห์แร่จากกรมทรัพยากรธรณีแล้วว่าไม่มีดีบุกเจือปนหรือเจือปนไม่เกิน ๔% ซึ่งผลวิเคราะห์นี้กรมทรัพยากรธรณีจะส่งมาให้กรมศุลกากรตรวจสอบ กรณีจะต้องระบุไว้ในใบขนส่งสินค้าขาออกด้วยว่า เป็นแร่ของใคร ประทานเลขที่เท่าใด กรมทรัพยากรธรณีวิเคราะห์แล้ว ตามหนังสือแจ้งกรมศุลกากร เลขที่เท่าใด และกองพิธีการฯ อนุมัติไม่ต้องชกตัวอย่างส่งวิเคราะห์ และไม่ต้องวางเงินมัดจำค่าภาคหลวงแร่ดีบุก ตามคำสั่งลงวันที่เท่าใด เมื่อผ่านการตรวจสอบขั้นต้นแล้ว ก่อนชำระภาษีผู้ส่งออกหรือตัวแทนจะต้องให้เจ้าหน้าที่ตรวจชั่งแร่ก่อน การตรวจชั่งแร่นั้นเจ้าหน้าที่กรมทรัพยากรธรณีจะเข้าร่วมด้วย ผู้ส่งออกหรือตัวแทนนำใบขนสินค้าพร้อมสมุดชั่งแร่ไปชำระภาษีกลับมาลงบัญชีที่ฝ่ายพิธีการส่งออกประทับตราสมบูรณ์ เจ้าหน้าที่กองตรวจรับสินค้าขาออกจะคุมส่งไปบรรทุกขึ้นเรือ

๕.๒ ถ้าเป็นแร่จากเหมืองที่ยังไม่มีการวิเคราะห์ ให้สำแดงในใบขนสินค้าขาออกว่าส่งออกตามใบอนุญาต กรมทรัพยากรเลขที่เท่าใด เมื่อผ่านการตรวจสอบแล้ว จะส่งการตรวจชั่ง เมื่อตรวจชั่งแล้วจะลงรายละเอียดการชั่งลงในสมุดชั่งแร่ แล้วจึงกลับมาฝ่ายพิธีการส่งออก ยื่นคำร้องขออนุมัติวางเงินประกัน (ปกติจะใช้หนังสือค้ำประกันของธนาคาร) เมื่ออนุมัติแล้วจึงไปชำระค่าภาษีอากรนำมาประทับตราที่ใบขนสินค้าขาออก แล้วลงบัญชีที่ฝ่ายพิธีการส่งออกจากนั้นประทับตราสมบูรณ์ จึงนำใบขนสินค้าขาออกไปตรวจปล่อย

๖. การตรวจชั่งแร่และชกตัวอย่าง จะกระทำพร้อมกันระหว่างเจ้าหน้าที่กรมศุลกากร และเจ้าหน้าที่กรมทรัพยากรธรณี ซึ่งผู้ส่งออกจะต้องนัดทั้งสองฝ่ายให้เรียบร้อย

๗. เมื่อนำแร่ลงเรือแล้ว รับใบตราส่งสินค้าทางเรือ (Bill of Lading) จากบริษัทเรือ ซึ่งใบตราส่งสินค้าทางเรือนี้เป็นเอกสารที่บริษัทเรือ (Shipping Company) ออกให้แก่ผู้จัดส่ง (Shipper) ไว้เป็นหลักฐานเกี่ยวกับการที่รับดำเนินการส่งสินค้า ที่ได้รับมอบหมายจากจุดหนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่ง

โดยทั่วไปใบตราส่งสินค้าทางเรือจะมีชุดละ ๓ ฉบับ ทุกฉบับมีข้อความเหมือนกัน และมีลายมือชื่อของผู้มีอำนาจลงนามแทนบริษัทเรือ ใบตราส่งสินค้าทางเรือที่ออกเป็นชุดนี้ แต่ละฉบับมีความสำคัญเท่า ๆ กัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการแสดงกรรมสิทธิ์เหนือสินค้าที่ขนส่ง ฉะนั้นผู้ส่งออกจึงจำเป็นต้องตรวจสอบให้แน่ชัดว่า ได้รับไว้ทุกฉบับพร้อมด้วยสำเนาสำหรับเก็บไว้เป็นหลักฐานทั้งที่ตัวผู้ส่งออกเองและที่ธนาคารเมื่อนำเอกสารไปขาย

ถ้าเป็นการซื้อขายสินค้าโดยใช้เลตเตอร์ออฟเครดิต จะมีการกำหนดไว้ว่าในใบตราส่งสินค้าทางเรือต้องระบุว่าสินค้าที่ขนส่งนั้น ๆ จะมอบให้ตามคำสั่งของผู้ใด ผู้ส่งออกต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขให้ถูกต้อง แต่ถ้าเป็นการซื้อขายกันโดยไม่ใช้เลตเตอร์ออฟเครดิต เช่นตกลงกันว่าให้ส่งตัวแลกเงินไปเรียกเก็บผ่านธนาคาร ในกรณีนี้ผู้ส่งออกจะต้องให้บริษัทเรือระบุไว้ในใบตราส่งสินค้าทางเรือว่าสินค้านั้นให้ส่งมอบ "ตามคำสั่งของผู้ส่ง" (To order of shipper) หรือ "ตามคำสั่ง" (To order) ซึ่งมีความหมายเหมือนกัน คือ กรรมสิทธิ์ในสินค้านั้นยังเป็นของผู้ส่งออก และจะโอนเปลี่ยนมือได้ด้วยการสลักหลังใบตราส่งสินค้าทางเรือ

สิ่งที่ผู้ส่งออกจะต้องตรวจสอบเสียก่อนอีกอย่างหนึ่ง คือ ข้อความที่บริษัทเรือแจ้งลงไป ในใบตราส่งสินค้าทางเรือเกี่ยวกับค่าระวางเรือ หากผู้ส่งออกเป็นผู้จ่ายค่าระวางเรือเอง ต้องระบุข้อความว่า "ชำระค่าระวางแล้ว" (Freight Prepaid)

กรณี C & F, C.I.F. จะต้องจ่ายค่าระวางเรือ (Freight) จึงจะรับใบตราส่งสินค้าทางเรือได้ กรณี F.O.B. รับใบตราส่งสินค้าทางเรือได้โดยไม่ต้องชำระค่าระวางเรือ

๘. จัดทำเอกสารเพื่อขายกับธนาคาร เมื่อผู้ส่งออกจัดส่งสินค้าออกแล้ว จะต้องเตรียมเอกสารเพื่อขอขึ้นเงินจากธนาคาร ซึ่งเอกสารสำคัญมีดังต่อไปนี้คือ

๘.๑ ตัวแลกเงิน (Bill of Exchange) จัดทำขึ้นโดยจำนวนเงินจะต้องตรงตามที่ปรากฏในใบกำกับสินค้า (Invoice)

๘.๒ ใบกำกับสินค้า (Invoice)

๘.๓ เอกสารการตรวจสอบชั่งน้ำหนัก ชักตัวอย่าง และวิเคราะห์แร่จาก
สถาบันคนกลางที่ตกลงไว้ในข้อ ๑

๘.๔ ในกรมธรรม์ประกันภัยจากบริษัทประกันภัยในกรณีราคาเป็น C.I.F.

๘.๕ ใบกำเนิดสินค้าจากหอการค้าไทย (ถ้ามี)

๘.๖ เอกสารอื่น ๆ ที่ระบุใน L/C

นำเอกสารทั้งหมดยื่นขายให้กับธนาคารพร้อมทั้ง L/C

๘. ในกรณีตกลงกับลูกค้าจ่ายเงินชำระเงินค่าแร่สองครั้ง คือ จ่ายครั้งแรกร้อยละ ๘๐ - ๘๐ ของผลการชั่งน้ำหนักวิเคราะห์แร่ต้นทาง กับจ่ายส่วนที่เหลือตามผลการชั่งน้ำหนักวิเคราะห์แร่ปลายทาง เมื่อแร่ถึงเมืองท่าปลายทางหรือถึงโรงงานผู้ซื้อจะมีการตรวจสอบชั่งน้ำหนักวิเคราะห์แร่ ผลการชั่งน้ำหนักและวิเคราะห์แร่ แล้วแจ้งให้ผู้ซื้อและผู้ขายทราบ ส่วนผู้ส่งออกเมื่อได้รับผลการชั่งน้ำหนักและวิเคราะห์แร่แล้วก็จะทำ Invoice อีก ๑ ชุด แบบหลักฐานที่ได้ยื่นขายกับธนาคารอีกครั้ง

ขั้นตอนการดำเนินงานส่งออกนอกราชอาณาจักร

